

Memo

Aan Staf BM/OOV
CC
Van 5.1.2,e
Datum 16 september 2015
Onderwerp Privacyregelgeving en convenant radicalisering

Burgemeester,

Sinds 2005 bestaat in Amsterdam de informatiehuishouding radicalisering. In eerste instantie als kenniscentrum ten dienste van beleidsvorming, daarna ook als adviespunt voor professionals uit het gemeentelijk apparaat en daarbuiten, die in hun werk te maken krijgen met mogelijke radicalisering.

Voorgeschiedenis

Een onderdeel van de informatiehuishouding radicalisering is het verwerken van persoonsgegevens. Bij de oprichting van de informatiehuishouding radicalisering is daarom stilgestaan bij de privacyregelgeving. Daarbij is onderkend dat die op gespannen voet staat met het behandelen van individuele casuïstiek. In de aanpak worden namelijk ook persoonsgegevens vastgelegd of uitgewisseld die direct of indirect betrekking hebben op de religieuze of politieke gezindheid van een persoon. Dat feit is toentertijd onder de aandacht gebracht van het ministerie van Binnenlandse Zaken, het ministerie van V en J en het College Bescherming Persoonsgegevens (CBP). 5.1.2,i

5.1.2,i

5.1.2,i In de praktijk is zo goed mogelijk in de geest van de wetgeving gehandeld door casuïstiek in kleine kring (OOV, OM en politie) te bespreken en casus in brede kring alleen geanonimiseerd te behandelen.

De informatiehuishouding radicalisering wordt op dit moment doorontwikkeld. Onderdeel daarvan is het instellen van een breed casuïstisch overleg, vergelijkbaar met dat van de Top600. Omdat het de bedoeling is dat een groot aantal partijen informatie gaat uitwisselen over radicaliserende c.q. geradicaliseerde personen is het noodzakelijk opnieuw stil te staan bij de bestaande privacyregelgeving.

Juridisch kader

Op de gegevensuitwisseling in het kader van de aanpak radicalisering is de Wet bescherming persoonsgegevens (Wbp) van toepassing. Ingevolge artikel 16 van de Wbp is het in principe verboden bijzondere persoonsgegevens te verwerken. Onder bijzondere persoonsgegevens verstaat de Wbp onder meer persoonsgegevens betreffende iemands godsdienst of levensovertuiging en politieke gezindheid. Jurisprudentie wijst uit dat niet alleen directe, maar ook indirecte verwijzingen daarnaar onder het verbod vallen. In artikel 17 e.v. Wbp zijn de uitzonderingen op dit verbod opgenomen.

Zoals gezegd zijn gegevens over radicalisering al snel – zo niet per definitie – gegevens over iemands godsdienst (direct of zeker indirect). Of bijvoorbeeld in het geval van een radicaliserende milieuactivist (direct of indirect) gegevens over zijn politieke gezindheid. Dat betekent dus dat gegevens over radicaliserende personen of geradicaliseerde personen op grond van de Wbp in principe niet verwerkt mogen worden. Geen van de in de Wbp neergelegde uitzonderingen om de bijzondere persoonsgegevens te mogen verwerken zien op het tegengaan van radicalisering (alleen kerkgenootschappen en politieke partijen kunnen de bijzondere gegevens onder omstandigheden verwerken). De enige mogelijkheid om de gegevens toch te mogen verwerken is via een ontheffing die het CBP op grond van artikel 23 lid 1 onder f van de Wbp kan verlenen. Het CBP is overigens erg terughoudend met het verlenen van dergelijke ontheffingen en gaat daar in het algemeen alleen toe over als er een wetswijziging op komst is.

Huidige stand van zaken

OOV en DJZ (5.1.2.e 5.1.2.e) hebben naastig gezocht naar een of andere oplossing. Die is echter niet voor handen. Vervolgens hebben zij contact opgenomen met juristen van het bureau van de NCTV; het bestaande verbod om gegevens te verwerken over radicaliserende of geradicaliseerde personen is immers niet alleen een Amsterdams probleem. En als Amsterdam een ontheffing zou aanvragen bij het CBP zou dat gealarmeerd kunnen raken ten aanzien van vergelijkbare programma's in andere steden en eigenstandig een onderzoek kunnen instellen. Het bureau van de NCTV zag in eerste instantie niet in dat dit een probleem is.

Vervolgens hebben OOV en DJZ de kwestie via het OM (de informatieofficier) onder de aandacht gebracht van het Parket Generaal (PaG). Daar begreep men de problematiek onmiddellijk, men was Amsterdam erkentelijk voor het tijdig signaleren ervan. Het PaG is namelijk met een aantal andere partijen (waaronder ook het NCTV) bezig met een modelconvenant radicalisering voor (brede) lokale samenwerkingsverbanden en had het probleem niet onderkend.

Het PaG gaat nu voor het hele land een ontheffing aanvragen bij het CBP. Als die niet wordt verleend zal men het probleem bij de wetgever terugleggen. Ambtelijk hebben wij inmiddels geadviseerd nu al te koersen op een wetswijziging – ook omdat er ter implementatie van het landelijk Actieplan Jihadisme al verschillende wetswijzigingen op de rol staan.